

ПРОГРАМ ЗА УЧЕШЋЕ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА У КРЕИРАЊУ, ПРЕДСТАВЉАЊУ И ПРОМОЦИЈИ НАУЧНИХ ДОСТИГНУЋА И ИНОВАЦИЈА НА СПЕЦИЈАЛИЗОВАНОЈ ИЗЛОЖБИ ЕКСПО 2027 БЕОГРАД

I ПРЕДМЕТ ПРОГРАМА

Програмом за учешће научноистраживачких организација у креирању, представљању и промоцији научних достигнућа и иновација на специјализованој изложби Експо 2027 Београд (у даљем тексту: Програм), утврђује се распоред и коришћење средстава намењених пројектима који имају за циљ да окупе научноистраживачке организације Р. Србије (у даљем тексту НИО) у заједничком креирању садржаја који ће представити научна достигнућа, истраживачке капацитете и иновациони потенцијал Републике Србије на Специјализованој изложби Експо 2027 Београд „Игра(ј) за човечанство – спорт и музика за све“, која ће се одржати у Београду од 15. маја до 15. августа 2027. године.

Средства намењена за реализацију Програма обезбеђена су чланом 8. Закона о буџету Републике Србије за 2026. годину („Службени гласник РС”, број 108/2025) у оквиру Раздела 36 – Министарство науке, технолошког развоја и иновација; Програм 0201 – Развој науке и технологије, Функција 140 – основно истраживање; Програмска активност 0002- Подршка реализацији интереса у иновационој делатности, и то на Економској класификацији 424 – Специјализоване услуге у износу од 120.000.000,00 динара.

Овим програмом се утврђују: циљеви, корисници и намена средстава, услови за добијање средстава, финансијски оквир, неопходна документација, начин објављивања конкурса и избор пријава, начин пријављивања, закључивање уговора и праћење реализације активности.

II ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

У циљу пружања континуиране подршке развоју иновационе делатности, Република Србија је, поред директних подстицаја усмерених за подршку развоју иновација, овим програмом определила средства и за креирање, представљање и промоцију научних достигнућа и иновација на специјализованој изложби Експо 2027 Београд.

Општи циљ овог програма је представљање и промоција научних достигнућа, истраживачких капацитета и иновационог потенцијала Републике Србије на Специјализованој изложби Експо 2027 Београд, кроз развој изложбених и програмских садржаја намењених домаћој и међународној публици.

Посебан циљ Јавног позива јесте подстицање научноистраживачке и иновационе заједнице да резултате научноистраживачког рада, на њима засноване иновације и технолошка достигнућа представи и прилагоди различитим форматима комуникације са публиком – од интерактивних изложбених садржаја и демонстрација, до научних и стручних конференција, панел-дискусија, предавања, радионица, јавних разговора и других програмских формата. Садржаји треба да буду разумљиви, приступачни, интерактивни и атрактивни широкој публици, уз очување њихове научне утемељености, аутентичности и стручног интегритета.

Одабрани садржаји треба да:

- представљају релевантна достигнућа домаће науке, истраживања, технологије и на њима заснованих иновација;
- промовишу науку, научноистраживачки рад и иновације као покретаче друштвеног и технолошког развоја;
- доприносе међународној видљивости и промоцији научног потенцијала Републике Србије;
- подстичу интересовање за науку, истраживање и иновације и омогућавају различитим циљним групама да активно учествују у програму;
- буду прилагођени међународној публици различитих узраста, интересовања и нивоа предзнања;
- подстичу размену знања, искустава и идеја између научноистраживачке заједнице, привреде, јавног сектора и шире јавности;
- доприносе представљању Републике Србије као земље знања, науке, истраживања и иновација.

III КОРИСНИЦИ БЕСПОВРАТНИХ СРЕДСТАВА

Право на коришћење бесповратних средстава опредељених на Економској класификацији 424 - Специјализоване услуге у оквиру овог Програма има организација акреитована за обављање научноистраживачке делатности (у даљем тексту: акредитована НИО) које испуњава услове прописане овим програмом.

IV НАМЕНА СРЕДСТАВА

Средства одобрена на основу овог Јавног позива намењена су развоју, стручној обради и припреми одабраних научних и иновационих садржаја за представљање у оквиру Специјализоване изложбе Експо 2027 Београд.

Средства су намењена активностима које реализују носиоци и партнери одабраних предлога ради развоја садржаја до нивоа потребног за његово укључивање у јединствену изложбену поставку. Коначно обликовање, дизајн и продукцију изложбене поставке реализоваће се накнадно у сарадњи са ауторима одабраних садржаја.

Средства се могу користити за:

- даљи развој и стручно прилагођавање пријављеног садржаја за представљање широкој публици;
- припрему научног, стручног, интерпретативног и едукативног садржаја;
- израду сценарија, наратива, текстова, упутстава и друге документације потребне за јавно представљање садржаја;
- израду или унапређење функционалних прототипова, експерименталних модела и демонстрационих система;

- развој научних и техничких компоненти будућих експоната;
- развој и програмирање софтверских решења, апликација, симулација и интерактивних система;
- развој дигиталних, аудиовизуелних и мултимедијалних садржаја који представљају саставни део пријављеног предлога;
- припрему база података, научних визуелизација, анимација и других приказа резултата истраживања;
- прилагођавање садржаја различитим циљним групама и међународној публици;
- припрему садржаја на српском и енглеском језику;
- потрошни лабораторијски, радионички и технички материјал непосредно потребан за развој и тестирање садржаја;
- набавку ситне опреме и специфичних компоненти које су непосредно повезане са развојем пријављеног садржаја;
- ауторске хонораре чланова пројектног тима за истраживачки, стручни, креативни и едукативни допринос;
- ангажовање стручних сарадника чије је учешће потребно за развој садржаја;
- ангажовање програмера, дизајнера интеракције, аниматора, илустратора, преводилаца, лектора и других стручњака, када су њихови послови непосредно повезани са развојем пријављеног садржаја и нису део уговорене продукције коначне поставке;
- путне трошкове непосредно повезане са представљањем одабраног садржаја;
- трошкове заштите интелектуалне својине, прибављања лиценци, сагласности и права коришћења, када су непосредно потребни за представљање садржаја;
- друге оправдане оперативне трошкове непосредно повезане са развојем и припремом одабраног садржаја.

Одабрани предлози представљаће основу за развој јединствене изложбене поставке у Едукативном павиљону, као и за креирање различитих програмских садржаја и активности на ЕКСПО локацији. Организатор изложбе (у даљем тексту Организатор) ће, у сарадњи са ауторима одабраних предлога, развити коначан концепт, интерпретацију и продукцију изложбених садржаја, у циљу остваривања јединственог просторног, визуелног и интерпретативног идентитета павиљона. Предмет пријаве могу бити како предлози за изложбене експонате и интерактивне садржаје, тако и предлози за различите програмске формате, укључујући стручне и научне конференције, панел-дискусије, предавања, радионице, демонстрације, интерактивне презентације, јавне разговоре и тематске догађаје, као и предлози за учешће или довођење истакнутих домаћих и међународних стручњака и кључних говорника (*keynote speakers*). Одабрани предлози биће развијани и реализовани у складу са програмским концептом Експо 2027 Београд, са циљем промоције науке, научних достигнућа и на њима заснованих иновација, као и подстицања дијалога са различитим циљним групама. У складу са програмском структуром Специјализоване изложбе Експо 2027 Београд, одабрани предлози

биће тематски повезани и представљени кроз програмске целине које прате званичне подтеме изложбе: „Моћ игре“ (енг. *Power of Play*), „Играј за напредак“ (енг. *Play for Progress*) и „Играјмо се заједно“ (енг. *Play Together*). Свака програмска целина повезиваће различите научне области кроз заједнички наратив о доприносу науке здрављу, одрживости, технолошком развоју, образовању и друштвеном напретку.

У наставку су наведени тематски оквири и области које служе као смернице за припрему и усмеравање предлога, при чему области нису искључујуће и један предлог може повезивати више тема.

ПОДТЕМА МОЋ ИГРЕ - ПРОГРАМСКИ ЦИКЛУС 15. мај – 15. јун 2027.

Како наука унапређује човека?

Фокус: појединац, његове способности, здравље, учење, однос са окружењем и квалитет живота.

1. Човек и здравље

(биомедицина, биотехнологија, паметна и персонализована медицина, фармација и развој лекова, дигитално здравство, биоинформатика, неуронауке, јавно здравље, превенција болести, исхрана, метаболизам, спорт и физичка активност, здравље и квалитет живота током животног века, интегративни приступи у медицини)

2. Човек и природа

(утицај животне средине на здравље и квалитет живота, квалитет ваздуха, воде и земљишта, климатске промене и здравље, екологија човека, биодиверзитет, урбана екологија, природни и биоматеријали, мониторинг животне средине, заштита животне средине)

3. Човек и знање

(учење засновано на игри, образовне технологије, гејмификација, образовне игре и симулације, дигитално и хибридно образовање, виртуелна и проширена стварност у учењу, вештачка интелигенција у образовању, персонализовани системи за учење, роботика и програмирање, инклузивне и приступачне образовне технологије)

ПОДТЕМА ИГРАЈМО ЗА НАПРЕДАК - ПРОГРАМСКИ ЦИКЛУС 15. јун – 15. јул 2027.

Како наука покреће развој?

Фокус: иновације, технологије, привреда, инфраструктура и решења за одрживу будућност.

1. Паметне технологије

(вештачка интелигенција и машинско учење, роботика, информационо-комуникационе

технологије, сензорски системи, дигитални близанци, аутономни системи, напредна аналитика података, сајбер-физички системи, рачунарски вид, интеракција човека и машине, паметна производња, свемирске технологије)

2. Одрживи системи и ресурси

(обновљиви извори енергије, енергетска транзиција, енергетска ефикасност, паметне енергетске мреже, прецизна пољопривреда, одржива и безбедна производња хране, прехранбене технологије, управљање водама, природни ресурси, циркуларна економија, управљање отпадом, рециклажа, одрживи и напредни материјали)

3. Иновације за друштвени и економски развој

(иновациони екосистеми, предузетништво, будућност рада, организација и управљање, дигитална трансформација привреде, развој производа и услуга, социјалне иновације, одговорне иновације, утицај аутоматизације и вештачке интелигенције на рад и друштво, паметни градови и јавне услуге)

ПОДТЕМА ИГРАЈМО СЕ ЗАЈЕДНО - ПРОГРАМСКИ ЦИКЛУС 15. јул – 15. август 2027.

Како наука повезује људе и друштво?

Фокус: сарадња, размена знања, повезивање науке и културе, укључивање грађана и заједничко решавање друштвених изазова.

1. Наука и јавност

(научна комуникација, научна писменост, однос науке и медија, критичко разумевање научних информација, јавни дијалог о науци и технологији, поверење у науку)

2. Наука, култура и стваралаштво

(повезивање науке и уметности, примена дигиталних технологија у култури и хуманистичким наукама, дигитализација културног и научног наслеђа, археологија и нове технологије, заштита и интерпретација наслеђа, музеологија, музика и наука, језик и комуникација, културна разноликост, виртуелна и проширена стварност у култури, дигиталне уметничке праксе)

3. Наука за заједницу

(грађанска наука, партиципативна истраживања, отворена наука и доступност научних резултата, укључивање грађана у истраживања и заштиту животне средине, инклузија и приступачност у науци, локална и традиционална знања, одрживе и отпорне заједнице, инклузивни градови, друштвене иновације за одрживи развој)

Наведене области нису искључујуће, већ представљају оријентациони оквир за подносиоце

предлога.

ОКВИРИ И ФОРМАТИ УЧЕШЋА

Пријављени предлози могу обухватити постојеће научне и иновационе садржаје, као и идеје које ће, у сарадњи са Организатором и ангажованим стручним тимом, бити даље развијене, прилагођене и продуциране за представљање на Специјализованој изложби Експо 2027.

1. Изложбени и интерактивни садржаји

Овај формат обухвата садржаје намењене вишедневном представљању у простору Едукативног павиљона.

Могу се пријавити:

- научна истраживања и резултати истраживања са потенцијалом за јавно представљање;
- функционални прототипови;
- експериментални модели;
- иновативни производи и технолошка решења;
- интерактивни експонати;
- макете и просторни модели;
- механичке, кинетичке и сензорске инсталације;
- научно-уметничке инсталације;
- партиципативни експонати који укључују активно учешће посетилаца;
- други физички или дигитално подржани садржаји прилагођени изложбеном простору.

2. Дигитални и мултимедијални садржаји

Овај формат обухвата садржаје који се представљају путем дигиталних, аудиовизуелних и имерзивних технологија.

Могу се пријавити:

- интерактивне дигиталне апликације;
- мултимедијалне инсталације;
- анимације и научне визуелизације;
- кратки документарни и едукативни видео-формати;
- виртуелна, проширена и мешовита стварност;
- интерактивне мапе;
- холограмски и имерзивни прикази;
- звучне инсталације;

3. Научне игре, симулације и искуствени садржаји

Овај формат обухвата садржаје кроз које посетиоци уче, истражују и доносе одлуке кроз игру, експеримент и непосредно искуство.

Могу се пријавити:

- научне и едукативне игре;
- друштвене игре засноване на научним темама;
- видео-игре и интерактивни дигитални наративи;
- симулације научних, технолошких, друштвених и еколошких процеса;
- *escape room* и проблемски изазови;
- гејмификовани едукативни садржаји;

4. Експерименти и демонстрације уживо

Овај формат обухвата садржаје који се изводе уживо у одређеним терминима и омогућавају непосредан контакт публике са истраживачима, научним методама и процесима.

Могу се пријавити:

- едукативни експерименти;
- научне демонстрације;
- демонстрације робота, аутономних система и других технологија;
- грађански научни експерименти.

5. Разговори, стручни скупови и умрежавање

Овај формат обухвата програме размене знања, стручне дискусије и повезивања истраживача, институција, компанија, доносилаца одлука и шире јавности.

Могу се пријавити:

- предавања, разговори и панел-дискусије;
- дебате и интервјуи пред публиком;
- представљање истраживачких пројеката и иновација;
- формати „Питајте научника“ и јавне дискусије;
- научне и стручне конференције, симпозијуми и округли столови;
- радионице за стручну заједницу;
- догађаји за умрежавање, представљање партнерстава и размену знања.

6. Научно-уметнички и извођачки програми

Овај формат обухвата садржаје настале повезивањем науке, уметности, технологије и јавног извођења.

Могу се пријавити:

- научно-уметнички пројекти;
- перформанси;
- интерактивне представе;
- плесни и музички садржаји инспирисани науком;
- светлосне и аудиовизуелне инсталације;
- уметничке интерпретације научних података;
- интердисциплинарни пројекти уметника и истраживача;
- други садржаји који повезују научна сазнања, уметнички израз и савремене технологије.

V УСЛОВИ ЗА ДОБИЈАЊЕ СРЕДСТАВА

Право на коришћење бесповратних средстава опредељених у оквиру ПА 0002 Подршка реализацији интереса у иновационој делатности на Економској класификацији 424 - Специјализоване услуге има акредитована НИО у Републици Србији које испуњава следеће услове:

- 1) да подносилац пријаве има статус акредитоване научноистраживачке организације у Републици Србији
- 2) да пријава буде поднета у року и на начин утврђен Јавним позивом, на прописаном обрасцу и са свим обавезним подацима и прилозима;
- 3) да предложени садржај представља резултат научноистраживачког рада, научно или технолошко достигнуће, иновацију засновану на научним сазнањима, функционални прототип, експериментални модел, интерактивни експонат, дигиталну или мултимедијалну инсталацију, научни програм или други садржај који је у складу са предметом Јавног позива;
- 4) да предлог доприноси представљању и промоцији научних достигнућа, истраживачких капацитета и иновационог потенцијала Републике Србије;
- 5) да предложени садржај буде тематски повезан са најмање једном од званичних подтема Специјализоване изложбе Експо 2027 Београд: „Моћ игре“, „Играј за напредак“ или „Играјмо се заједно“;
- 6) да предлог припада најмање једном од предвиђених формата учешћа: изложбеним и интерактивним садржајима, дигиталним и мултимедијалним садржајима, научним играма и симулацијама, експериментима и демонстрацијама уживо, разговорима и стручним скуповима или научно-уметничким и извођачким програмима;
- 7) да предложени садржај буде погодан за представљање широкој домаћој и међународној публици различитих узраста, интересовања и нивоа предзнања;
- 8) да начин представљања буде разумљив, приступачан и атрактиван, уз пожељно активно укључивање посетилаца кроз интеракцију, игру, експеримент, демонстрацију или други партиципативни формат;
- 9) да предлог буде технички, организационо и временски изводљив у условима одржавања Специјализоване изложбе Експо 2027 Београд;

- 10) да подносилац располаже одговарајућим научним, стручним и организационим капацитетима за учешће у развоју и реализацији предложеног садржаја;
- 11) да планирани трошкови буду усклађени са дозвољеним трошковима објављеним у оквиру Јавног позива;
- 12) да подносилац прихвати да се коначан концепт, интерпретација, визуелно обликовање и продукција одабраног садржаја развијају у сарадњи са Организатором и ангажованим стручним тимом;
- 13) да предложени садржај може бити усклађен са просторним, техничким, безбедносним, програмским и продукционим захтевима Едукативног павиљона и других локација на којима ће бити представљен;
- 14) да подносилац обезбеди учешће одговорних лица, аутора, истраживача и других чланова тима током развоја, припреме и реализације садржаја, у обиму утврђеном одобреним предлогом;
- 15) да подносилац располаже правима потребним за коришћење и јавно представљање предложених резултата, материјала, визуелних и аудиовизуелних садржаја, софтвера, прототипова и других елемената предлога;
- 16) да предложени садржај не угрожава безбедност посетилаца, учесника, опреме и изложбеног простора и може се реализовати у складу са важећим прописима и техничким правилима Организатора;
- 17) да подносилац, у случају одобравања предлога, достави комплетну конкурсну документацију у штампаном облику, на начин и у року који одреди Организатор

VI ФИНАНСИЈСКИ ОКВИР

Бесповратна средства, у максималном износу до 3.000.000,00 динара по пројекту, додељују се у складу са наменом средстава.

Средства за реализацију мере за коју је акредитована НИО поднела пријаву пројекта биће пренета организацији подносиоцу пријаве, по одобрењу пројекта, односно доношења одлуке министарства о додели средстава, а на основу Решења министра о распореду средстава за реализацију одобрених пројеката.

Корисници средстава у обавези су да наменски трансфер добијен по овом програму користе тачно у одређену сврху за коју је трансфер додељен, а у складу са дозвољеним трошковима наведеним у оквиру Јавног позива и закљученим Уговором.

Министарство може да, уколико на основу изештаја о реализацији плана пројектних активности, утврди да се исте не реализују у складу са циљевима програма и наменом средстава, тражи да се новчани износ средстава који је додељен за реализацију пројекта врати у буџет Републике Србије.

Трошкови укључују порез на додату вредност.

VII НЕОПХОДНА ДОКУМЕНТАЦИЈА

Ради остваривања права на коришћење бесповратних средстава намењених за

реализацију мере утврђене Програмом, а опредељених на Економској класификацији 424 – Специјализоване услуге, акредитована НИО која конкурише у обавези је да достави правилно попуњен пријавни формулар потписан од стране овлашћеног представника организације – Образац пријаве.

Уз попуњен пријавни образац, подносилац, у зависности од природе предложеног садржаја, може доставити и пратећу документацију релевантну за представљање и оцену предлога, као што су опис и визуелни материјал предлога (фотографије, скице, технички цртежи и сл.), видео-материјал или линк ка прототипу, демонстрацији или другом релевантном садржају, референце које потврђују научну, стручну или иновативну вредност предлога (публикације, патенти, реализовани пројекти и сл.), као и друга документација релевантна за предложени садржај. Обим и врста пратеће документације зависе од природе и формата предложеног садржаја.

VIII НАЧИН ОБЈАВЉИВАЊА ЈАВНОГ ПОЗИВА И ИЗБОР ПРИЈАВА

Министарство ће након усвајања овог програма расписати Јавни позив који ће бити објављен на сајту Министарства науке, технолошког развоја и иновација.

Рок за подношење пријава је 20 дана од дана објављивања Јавног позива.

Испуњеност услова за доделу средстава утврђује Комисија за оцену пријава (у даљем тексту: Комисија) коју образује Министарство.

У поступку разматрања пријава, Комисија проверава формалну исправност документације и утврђује испуњеност услова за доделу средстава.

Пре одлучивања о поднетој пријави, Комисија може тражити додатне информације које се односе на план реализације пројектних активности и планирани буџет пројекта.

Комисија може предложити министарству, уз образложење, да се одобри реализација пројекта уз умањење буџета предложеног пројекта.

Комисија оцењује пријаве на основу критеријума дефинисаних у оквиру Јавног позива узимајући у обзир равномерни регионални развој, а до утрошка средстава предвиђених за ову намену.

На предлог Комисије, Министарство доноси одлуку о додели средстава, након чега са изабраним корисником потписује уговор.

У поступку провере и оцењивања Комисија разматра електронски достављене пријаве.

IX НАЧИН ПРИЈАВЉИВАЊА

Прецизно и тачно попуњена пријава са потребном документацијом доставља се електронски на адресу science@expobelgrade2027.org са назнаком „Пријава на јавни позив – Програм за учешће научноистраживачких организација у креирању, представљању и промоцији научних достигнућа и иновација на специјализованој изложби Експо 2027 Београд“.

Након објављивања Одлуке о додели средстава, подносиоци чији су пројекти су одабрани за финансирање у обавези су да комплетну конкурсну документацију доставе и у

штампаном облику, на начин и у року који ће бити одређен Јавним позивом.

Непотпуне, неблагоприятне и неадекватно поднете пријаве неће бити разматране.

X ЗАКЉУЧИВАЊЕ УГОВОРА

Међусобна права, обавезе и одговорности у вези са коришћењем бесповратних средстава уређују се уговором. Уговор нарочито садржи новчани износ који се додељује за реализацију пројекта, намене за које се средства додељују, начин преноса бесповратних средстава и обавезу подносиоца пријаве да, уколико средства из буџета не реализује или их не искористи наменски, мора та средства да врати у буџет Републике Србије.

Министарство на основу Одлуке о додели средстава потписује уговор са овлашћеним представником акредитоване НИО, које реализује одобрени пројекат.

Подносилац пријаве коме су средства одобрена, а који није потписао уговор у року од 15 дана од дана доношења одлуке о додели средстава, сматраће се да је одустао.

Уговор ступа на снагу датумом потписивања. У случају да уговорне стране уговор не потпишу истовремено, уговор ступа на снагу даном последњег потписа.

XI ПРАЋЕЊЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ АКТИВНОСТИ

Корисник средстава који реализује одобрени пројекат не може мењати обим активности везаних за реализацију пројекта у односу на одобрени обим, без претходне сагласности Организатора.

Корисник средстава је у обавези да омогући Организатора активно праћење, као и да након завршетка пројекта, достави коначни писмени извештај о реализацији пројекта.